

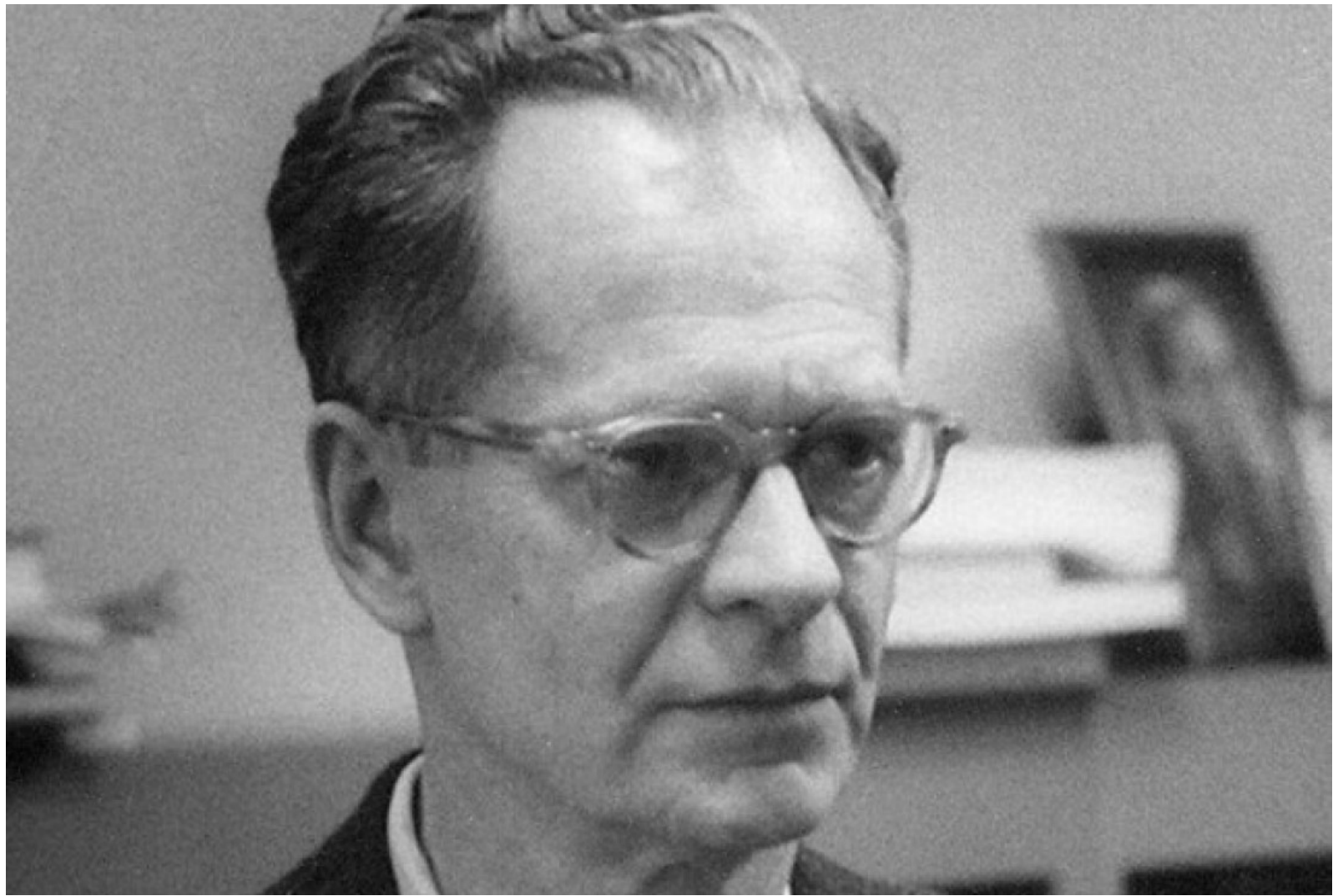

S → R

A dost?

Burrhus Frederic Skinner

(1904 – 1990)

Proč poznávat nepoznatelné?

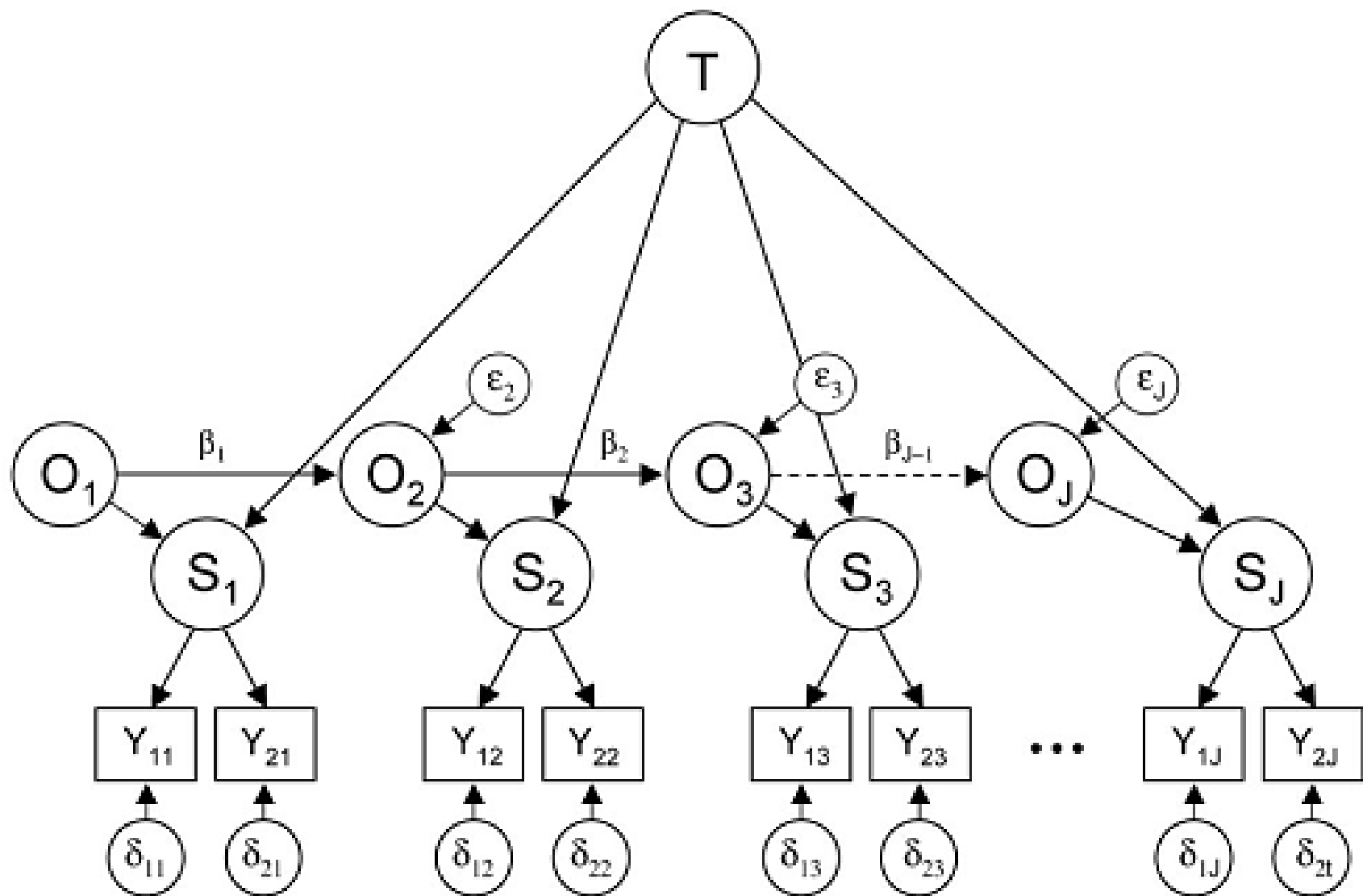
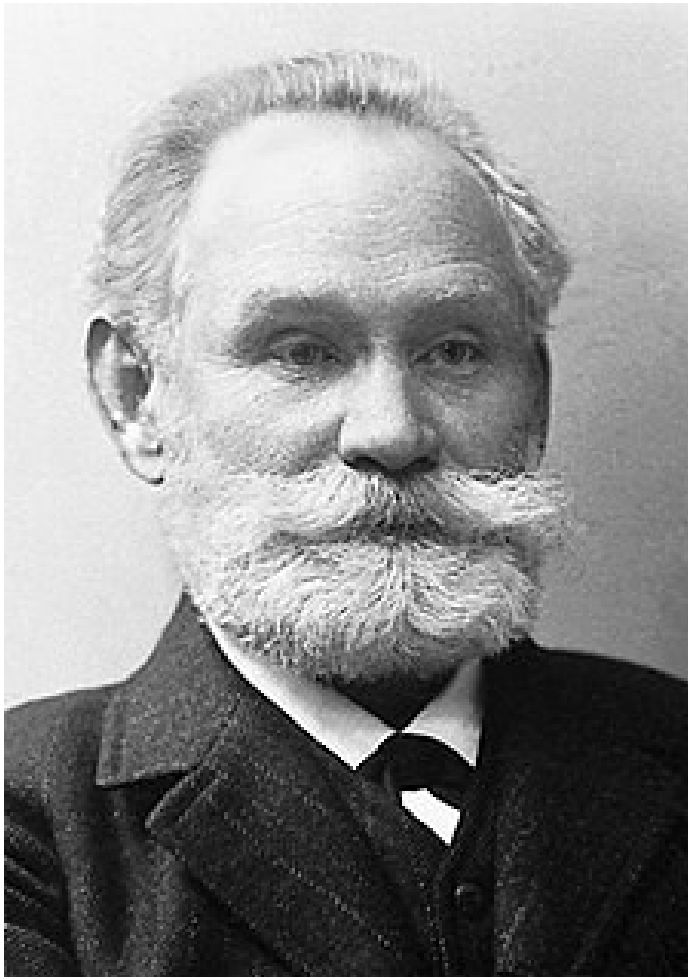

Figure 7. Trait–state–occasion model. T = trait, O = occasion, and S = state for J waves and any manifest variable Y .

Východiska: Klasické podmiňování

I. P. Pavlov (1849 – 1936)

- Nepodmíněný podnět
- Nepodmíněný reflex
- Podmíněný podnět je *posílením* podmíněného reflexu
- ... a hrozné věci, které dělal psům i lidem

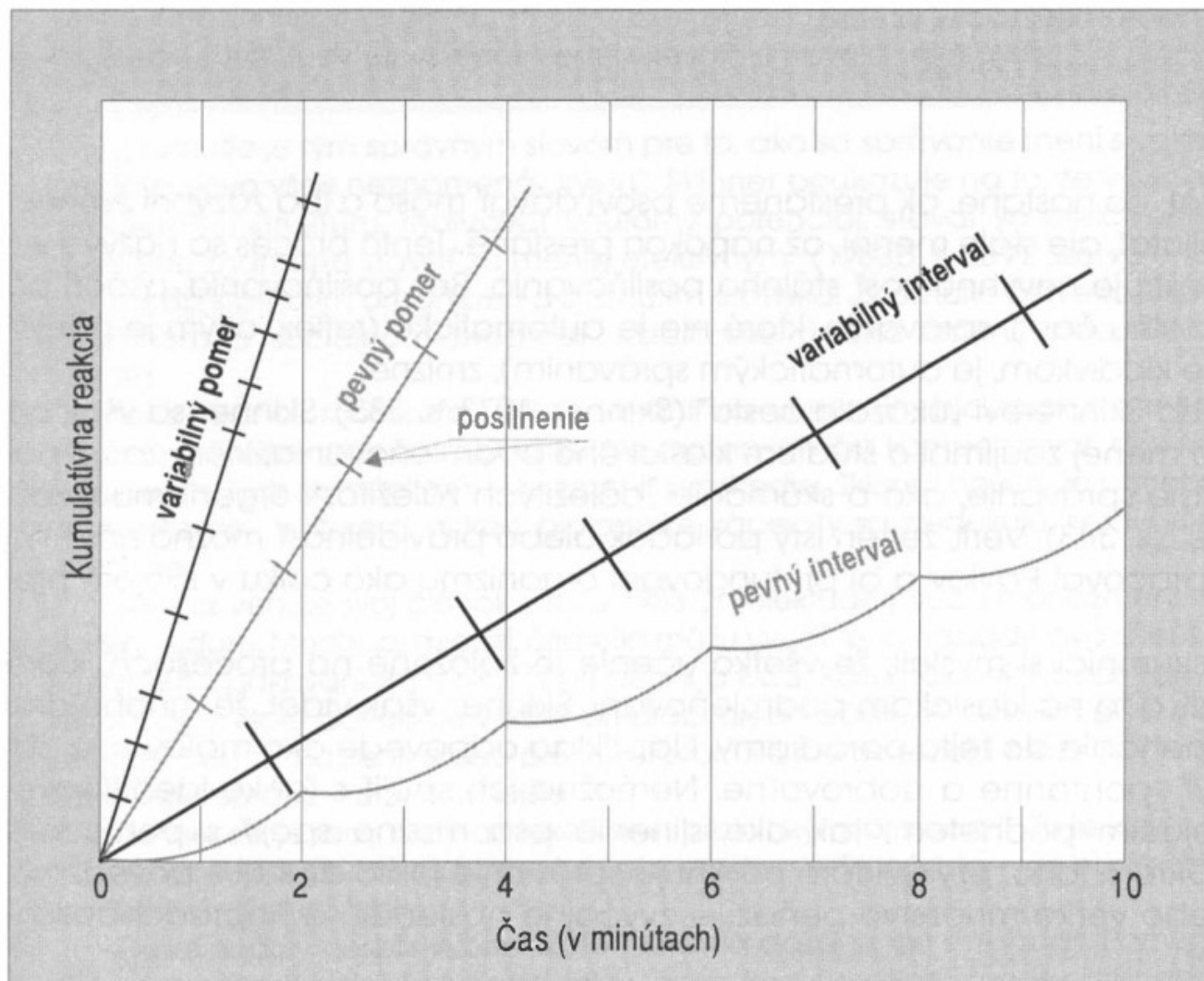
Benjamin Harris.

John Watson and Rosalie Raynor conducting research on the classic conditioning of emotional reactions with the 11-month-old Little Albert.

Klasický behaviorismus (1. pol. 20. století, USA)

- J. Watson: „Dejte mi tucet zdravých dětí...“
- E. L. Thorndike: Operační, instrumentální podmiňování.
- B. F. Skinner:
 - *posilňující* prvek je spojen s odpovědí, je *operační* – „*operant*“.
 - *Respondent* je vyvolaný.
- Pokud pes sliní, neb vidí a cítí maso, jde o *respondent*. Pokud jej anticipuje (vidí světlo), jde též o *respondent*.
- Pokud holub mačká páčku, jde o *operant*.

Funkční rozvrhy podmiňování

Psycholog, básník a vynálezce

Operant conditioning chamber (vulgo „Skinner’s box“)

<https://www.youtube.com/watch?v=MOgowRy2WCO>

Holubí ping-pong

<https://youtu.be/vGazyH6fQQ4>

Learning machine ->

Proč nepoznávat nepoznatele?

- K **predikci, kontrole a modifikaci** chování není zapotřebí není zapotřebí mysteriozních pojmů, jako je Id, Ego, SuperEgo, libido, vůle, motivace či emoce.
- Jsou to jen zkratky pro naše nedokonalé pochopení procesů, které se v nás odehrávají.
- Více nás matou, než by přinášely porozumění – „člověk nyní rozumí sám sobě stejně, jako před dvěma tisíci let“.
- *Chování*
 - je zákonité.
 - je predikovatelné
 - Je kontrolovatelné
- *Funkční analýza chování*
 - Většina chování má své antecedenty pozorovatelné v prostředí
- Zkoumejme tedy *proměnné prostředí*
 - K čemu se ptát na hlad, když stačí vědět, kdy dítě naposledy jedlo?

Paradigmata psychologie osobnosti

Sociální chování a společenské rituály

- Lidé jsou přeci jen poněkud složitější než holubi...
 - Primární posilování (přímá odměna - voda, jídlo) nepostačuje k vysvětlení chování
 - Sekundární podmíněné posilování – nepřímé odměny, které jsou prostředkem (peníze, přízeň druhé osoby...)
- Jak to může fungovat ve složitějším prostředí?
 - Podněťová generalizace
 - Podněťová diskriminace
 - Neschopnost adekvátně uplatnit obé vede k maladaptaci
 - Posílení nežádoucího chování
- ‚Rys‘ je v tomto smyslu celek dlouhodobě posilovaného chování
- ‚Rituály‘ jsou chování spojená s neadekvátním očekáváním

Kargo kult – nefunkční rituál

Ten commandments ☺

(1) No way of life is inevitable. Examine your own closely. (2) If you do not like it, change it. (3) But do not try to change it through political action. Even if you succeed in gaining power, you will not be able to use it any more wisely than your predecessors. (4) Ask only to be left alone to solve your problems in your own way. (5) Simplify your needs. Learn how to be happy with fewer possessions. . . . (6) Build a way of life in which people live together without quarreling, in a social climate of trust rather than suspicion, of love rather than jealousy, of cooperation rather than competition. (7) Maintain that world with gentle but pervasive ethical sanctions rather than a police or military force. (8) Transmit the culture effectively to new members through expert child care and a powerful educational technology. (9) Reduce compulsive labor to a minimum by arranging the kinds of incentives under which people enjoy working. (10) Regard no practice as immutable. Change and be ready to change again. Accept no eternal verity. Experiment. (Skinner, 1948, pp. vii-viii)

Další vývoj behaviorálních přístupů – některé linie

- N. Miller a J. Dollard – integrace dynamické psychologie a vědy o chování
- Teorie sociálního učení etc.
- Behaviorální terapie a kognitivně-behaviorální terapie
- A. Beck – kognice + chování -
 - N. přesvědčení o sobě -> o světě -> o budoucnosti
- V ČSSR ‚RET‘ – Kratochvíl a spol.
- Averzivní terapie, zaplavení etc.
 - Problematické praxe i ‚nejúspěšnější terapie‘